

нархъ стои високо надъ случайнитѣ сполуки и врѣ-
меннитѣ неуспѣхи. Побѣдата е въ самия него.“

Тая истина нагледно изпъкна прѣзъ освободи-
телната война въ 1877 година. Побѣдата се нала-
гаше отъ самото обстоятелство, че между Царя и вой-
скитѣ Му, тази най-силна опора на господарствения
редъ, съществуваше не само духовна връзка, но и
искрено сърдечна. Тия, които имаха щастието, казва
лѣтописецътъ (битописателя), да видятъ Царя надъ
главитѣ на раненитѣ, никога не ще забравятъ тая
картина. Човѣкъ оставаше дълбоко покъртенъ, като
слѣдеше въ това врѣме промѣната, която ставаше
въ лицето на ранения мжченикъ; като че физиче-
скитѣ страдания веднага прѣставаха и отстѣпваха
мѣстото на гордото съзнание за прѣнесената въ името
и черквата жертва; въ тая тържествена минута —
въ присѣжствието на Царя — лицето на страдалеца
просияваше отъ възторгъ. Посѣщението бѣше единъ
видъ свещенодѣйствието и Царьтъ гледаше на обезобра-
зения отъ ранитѣ войникъ, не като на нищоженъ прѣдъ
Него човѣкъ, а като на другаръ по съподвижнице-
ство, като на съслуживецъ въ тѣхната служба. Отъ
тоя обмѣнъ на задушевна привързаностъ вѣеше нѣщо
роднинско, близостъ, нѣкакво спокойствие, увѣреностъ
и побѣда. Никакъвъ признакъ на злоба къмъ врага,
съ която така се кичеха турцитѣ не се заблѣзваше.
Тука царствуваше любовь, а любовьта не можеше да
не побѣди.“*

Съ извънредно безпокойство и тревога, Царьтъ
слѣдеше перипетиитѣ на кървавата война отъ Горня-
Студена, нетърпеливо очакваше телеграмитѣ отъ мѣсто-
то на сраженията, а особено прѣзъ първата половина.

* Дневникъ на Царя, Графъ В. Соллогубъ, стр. 127.